György Györfi-Deák

Funie de nisip, aţă de gheaţă

Nu mi-a plăcut niciodată fizica lichidelor. Nepseru, Profu' de specialitate, m-a întrebat: De ce? Pentru că este un domeniu al haosului, lipsit de un model bine pus la punct. Felul cum se comportă gazele a fost lămurit demult de Van der Waals, iar despre structura solidului nu merită să discutăm, deoarece atomii stau atât de disciplinat în nodurile rețelei metalice, încât devin de neclintit, ca o falangă macedoniană care desfide orice inamic. Dar lichidele sunt mult mai parşive. Iar cea mai şmecheră dintre toate este apa. Mult mai şmecheră decât Profu', care nici el nu era picat în cap. Mi-a spus:

- Geniule, ai de ales: pici şi tot repeți examenul până ți se face barba albă ori îți iei lucrare de licență la mine, eventual şi doctoratul.

Curat şantaj, dar tata şi mama nu sunt milionari, îi mai au şi pe soră-mea, şi pe frate-meu, acasă abia avem după ce bea apă, aşa că am nevoie de bursă ca de aer. Iar Nepseru o fi al dracului de pretențios, dar de sub mâna lui au ieşit numai directori de institute şi membri ai Academiei. Nevoia stoarce apă şi din piatră seacă, aşa că m-am predat necondiționat în mâna inamicului.

Am regretat imediat în momentul când mi-a dictat subiectul.

- Variația punctului de îngheț funcție de timp? l-am întrebat pe un ton atât de tâmp, de parcă mi-ar fi dezvăluit că mă filmează cu camera ascunsă.

Toată lumea ştie că, în condiții normale, presiune de 760 mm coloană de mercur, altitudine zero metri, apa îngheață la zero grade Celsius, indiferent dacă e luni, marți, miercuri sau joi.

Însă Nepseru avea propria sa teorie.

- Tinere, toată lumea e convinsă că încălzirea globală provoacă topirea ghețarilor. De fapt, tu vei demonstra că procesul decurge tocmai invers; apa îngheață tot mai greu datorită faptului că punctul ei de îngheț a început să coboare.

Măi, ce chestie! Adică e simplu, dar e genial. Din clipa aceea, l-am privit pe Prof cu mult mai mult respect. Orice opinie, orice punct de vedere implică un anumit grad de relativitate, dar o răsturnare a perspectivei de o asemenea manieră l-ar fi lăsat şi pe Galileo Galilei cu gura căscată. Cum ar fi rămas şi dacă ar fi auzit replica Marlenei Dietrich la întrebarea reporterului care o pisa la cap

cu teoriile lui Einstein: „Spune-mi, drăguțule, la ce oră se opreşte gara din Viena la expresul de Istambul”?

- Nu mai este zero? m-am minunat cu jumătate de glas.

- Ohoho! de vreo jumătate de secol. Dacă nu mă înşel, acum a ajuns undeva pe la -0,007 grade Celsius. Nu-mi dau seama de ce. Datorită extragerii susținute de apă grea şi sărăcirii în deuteriu şi tritiu? Ca urmare a depolarizanților folosiți la dedurizarea apei? Sub acțiunea autopolimerizării induse de perturbațiile radio din domeniul microundelor?

- Telefoanele mobile?

- S-ar putea. Haş-doi-o-ul e o moleculă bizară, arată ca un mică antenă de televiziune, cine ştie ce posturi prinde şi ce reacții are.

- Şi cum voi studia variația? Unde găsesc apă de acum o sută, o mie de ani, un milion de ani?

- La vară, vei fora în Groenlanda. Am auzit că danezele sunt nişte fetițe dezghețate. Apoi, la iarnă, le vei duce dorul şi vei studia mostrele trimise din Antarctica. Şi nu uita de cristale.

- Ce cristale?

- De ghips, de sulfat de cupru, tot ce a legat de sine nişte molecule de apă când a început să se ordoneze, să crească. Cristalele sunt de fapt un fel de conserve care-şi păstrează sarea... în suc propriu. Încălzeşte-le şi vei afla cum arăta ceea ce se numea apă în Cretacic sau chiar mai devreme, în primele clipe ale orogenezei. Vorba poetului: vei călători până în era de început, când nu era lume pricepută şi nici minte s-o priceapă.

- Voi scrie o istorie a apei? m-am minunat.

- Hai, nu te îmbăta cu apă rece, că până să primeşti Nobelul va curge încă multă apă pe gârlă. Pune-te pe învățat, că înainte de toate ai de trecut un examen cu mine. Abia atunci vom vedea în ce ape te scalzi.

Am ieşit din cabinet vesel nevoie mare. Mi-am ridicat privirea către cer, unde câțiva nori pufoşi leneveau în slavă. Am scos mobilul şi am sunat-o pe

Iordana.

- Voi fi celebru! mi-am anunțat iubita. Vom deveni bogați, am adăugat pentru un plus de efect.

- Valea! râse ea. Minți de-ngheață apele...